ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 17ης Ιανουαρίου 2008 *

Στην υπόθεση C-246/06,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Juzgado de lo Social Único de Algeciras (Ισπανία) με απόφαση της 7ης Απριλίου 2006, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 2 Ιουνίου 2006, στο πλαίσιο της διαδικασίας

Josefa Velasco Navarro

κατά

Fondo de Garantía Salarial (Fogasa),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, πρόεδρο τμήματος, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász, J. Malenovský και T. von Danwitz (εισηγητή), δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi
γραμματέας: R. Grass,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Σλοβενική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την M. Remic,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους J. Enegren και R. Vidal Puig,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 80/987/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 1980, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την προστασία των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητος του εργοδότη (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/004, σ. 35), όπως έχει τροποποιηθεί με την οδηγία 2002/74/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2002 (ΕΕ L 270, σ. 10, στο εξής: οδηγία 80/987).

2 Η αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς που ανέκυψε μεταξύ της J. Velasco Navarro και του Fondo de Garantía Salarial (Fogasa) (Ταμείου εγγυήσεως μισθών, στο εξής: Fogasa), λόγω της αρνήσεως του ταμείου να καταβάλει στην ενδιαφερομένη, στο πλαίσιο της επικουρικής ευθύνης του, αποζημίωση λόγω παράνομης απολύσεώς της, την καταβολή της οποίας προβλέπει συμφωνία δικαστικού συμβιβασμού συναφθείσα μεταξύ της J. Velasco Navarro και του εργοδότη της.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

3 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 80/987 ορίζει ότι η «παρούσα οδηγία ισχύει για τις απαιτήσεις μισθωτών από συμβάσεις εργασίας ή από σχέσεις εργασίας κατά εργοδοτών σε κατάσταση αφερεγγυότητος κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1».

4 Στο άρθρο 2, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας διευκρινίζεται ότι η οδηγία δεν θίγει το δικαίωμα των κρατών να διατυπώνουν ορισμούς των εννοιών «μισθωτός», «εργοδότης», «αμοιβή εργασίας», «κεκτημένο δικαίωμα» και «δικαίωμα προσδοκίας».

5 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 80/987, ως είχε αρχικώς, όριζε:

«Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα αναγκαία μέτρα ώστε ορισμένοι οργανισμοί εγγυήσεως να διασφαλίζουν, με την επιφύλαξη του άρθρου 4, την πληρωμή των ανεξοφλήτων απαιτήσεων των μισθωτών που προέρχονται από συμβάσεις εργασίας ή από σχέσεις εργασίας και αφορούν την αμοιβή για περίοδο πριν μίαν ορισμένη ημερομηνία.»

6 Στο νέο κείμενο της οδηγίας 80/987, όπως διαμορφώθηκε κατόπιν της εκδόσεως της οδηγίας 2002/74, η παράγραφος 1 του άρθρου 3 του αρχικού κειμένου της οδηγίας 80/987 αντιστοιχεί στο πρώτο εδάφιο του ίδιου άρθρου και έχει ως εξής:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα, έτσι ώστε οι οργανισμοί εγγύησης να εξασφαλίζουν, με την επιφύλαξη του άρθρου 4, την πληρωμή των ανεξόφλητων απαιτήσεων των μισθωτών που απορρέουν από συμβάσεις εργασίας ή από σχέσεις εργασίας περιλαμβανομένης όποτε αυτό προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία της καταβολής αποζημιώσεων σε περίπτωση λύσεως της σχέσεως εργασίας.»

7 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2002/74 ορίζει:

«Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία πριν από τις 8 Οκτωβρίου 2005. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Εφαρμόζουν τις διατάξεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο σε κάθε περίπτωση αφερεγγυότητας ενός εργοδότη που επήλθε μετά την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος των διατάξεων αυτών.»

8 Η οδηγία 2002/74 τέθηκε σε ισχύ, σύμφωνα με το άρθρο 3, στις 8 Οκτωβρίου 2002.

Η ισπανική νομοθεσία

9 Το άρθρο 33, παράγραφοι 1 και 2, του βασιλικού νομοθετικού διατάγματος 1/1995, της 24ης Μαρτίου 1995, περί εγκρίσεως του τροποποιηθέντος κειμένου του νόμου περί εργαζομένων (Estatuto de los Trabajadores, *BOE* αριθ. 75, της 29ης Μαρτίου 1995, σ. 9654), ως έχει κατόπιν της εκδόσεως του νόμου 60/1997, της 19ης Δεκεμβρίου 1997 (*BOE* αριθ. 304, της 20ής Δεκεμβρίου 1997, σ. 37453, στο εξής: νόμος περί εργαζομένων), ορίζει τα εξής:

«1. Το Ταμείο εγγυήσεως μισθών [...] καταβάλλει στους εργαζομένους το ποσό των μισθών που τους οφείλονται σε περίπτωση αφερεγγυότητας των εργοδοτών, αναστολής πληρωμών, πτωχεύσεως ή δικαστικής εξυγιάνσεως των επιχειρήσεων.

Για τους σκοπούς του προηγουμένου εδαφίου, μισθός θεωρείται το ποσό που αναγνωρίζεται ως μισθός, κατά την έννοια του άρθρου 26, παράγραφος 1, με πράξη συμβιβασμού ή με δικαστική απόφαση, καθώς και η πρόσθετη αποζημίωση που καταβάλλεται ως "salarios de tramitación" [μισθοί καταβαλλόμενοι για το διάστημα μέχρι την έκδοση της δικαστικής αποφάσεως], κατόπιν σχετικής αποφάσεως της αρμόδιας δικαστικής αρχής [...]

2. Στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου, το Ταμείο εγγυήσεως μισθών καταβάλλει τις αποζημιώσεις που έχουν αναγνωριστεί με δικαστική ή διοικητική απόφαση υπέρ των εργαζομένων, λόγω απολύσεως ή λύσεως της συμβάσεως κατά τα άρθρα 50, 51 και 52, στοιχείο c, του παρόντος νόμου, επί ένα κατ' ανώτατο όριο έτος, το δε ημερομίσθιο που λαμβάνεται ως βάση του υπολογισμού δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο του κατώτατου διεπαγγελματικού μισθού.

[...]»

10 Στις αποζημιώσεις που καταβάλλει το Fogasa, δυνάμει του άρθρου 33, παράγραφος 2, του νόμου περί εργαζομένων, περιλαμβάνονται και οι αποζημιώσεις λόγω παράνομης απολύσεως, οι οποίες καταβάλλονται κατά το άρθρο 56, παράγραφος 1, του νόμου αυτού υπό τις εξής προϋποθέσεις:

«1. Οσάκις η απόλυση κρίνεται παράνομη, ο εργοδότης μπορεί, εντός πέντε ημερών από την κοινοποίηση της δικαστικής αποφάσεως, είτε να επαναπροσλάβει τον μισθωτό, καταβάλλοντάς του "salarios de tramitación", όπως προβλέπεται στο στοιχείο b της παρούσας παραγράφου, είτε να καταβάλει τα ακόλουθα ποσά, τα οποία πρέπει να καθοριστούν με τη δικαστική απόφαση:

a) αποζημίωση ίση προς 45 ημερομίσθια ανά έτος υπηρεσίας, διευκρινιζομένου ότι τα μικρότερα του έτους διαστήματα υπολογίζονται αναλογικά σε μηνιαία βάση, με ανώτατο όριο τους 42 μηνιαίους μισθούς·

b) τους μισθούς που οφείλονται από την ημερομηνία της απολύσεως έως την κοινοποίηση της δικαστικής αποφάσεως με την οποία η απόλυση κηρύσσεται παράνομη ή έως την ημερομηνία κατά την οποία ο εργαζόμενος βρήκε εργασία, αν η πρόσληψη αυτή προηγείται της εκδόσεως της δικαστικής αποφάσεως και ο εργοδότης αποδείξει την καταβολή ποσών αφαιρετέων από τους "salarios de tramitación".

Ο εργοδότης πρέπει να συνεχίσει να δηλώνει τον εργαζόμενο στα μητρώα κοινωνικής ασφαλίσεως κατά τη διάρκεια της καταβολής των διαλαμβανόμενων στο στοιχείο b μισθών.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

11 Η J. Velasco Navarro, ενάγουσα της κύριας δίκης, ανήκε στο προσωπικό της εταιρίας Camisas Leica SL (στο εξής: Camisas Leica) από τις 28 Μαΐου 1998 έως την απόλυσή της, στις 27 Δεκεμβρίου 2001.

12 Στις 13 Μαΐου 2002, η J. Velasco Navarro και η Camisas Leica σύναψαν συμφωνία συμβιβασμού, με την οποία η εταιρία, αφενός, αναγνώρισε ότι η απόλυση της J. Velasco Navarro ήταν παράνομη και, αφετέρου, συμφώνησε να της καταβάλει αποζημίωση λόγω απολύσεως και τους προβλεπόμενους στο άρθρο 56 του νόμου περί εργαζομένων «salarios de tramitación».

13 Βάσει αποφάσεως περί προσωρινής αφερεγγυότητας της Camisas Leica, η οποία εκδόθηκε από το ίδιο δικαστήριο κατόπιν αιτήσεως της εταιρίας αυτής, η J. Velasco Navarro ζήτησε από το Fogasa να της καταβάλει την ως άνω αποζημίωση και τους «salarios de tramitación» που δεν της είχε καταβάλει ο πρώην εργοδότης της.

14 Το Fogasa δέχθηκε να καταβάλει στην ενάγουσα της κύριας δίκης 3 338,88 ευρώ ως «salarios de tramitación», έκρινε όμως ότι η J. Velasco Navarro δεν δικαιούται τα 2 696,89 ευρώ που είχε ζητήσει ως αποζημίωση λόγω απολύσεως, διότι η απόλυση δεν είχε αναγνωρισθεί με απόφαση δικαστηρίου ή άλλου δικαιοδοτικού οργάνου.

15 Η J. Velasco Navarro προσέβαλε ενώπιον του Juzgado de lo Social de Algeciras την απόφαση του Fogasa να μην της καταβάλει την εν λόγω αποζημίωση λόγω απολύσεως.

16 Σύμφωνα με τις διευκρινίσεις που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο με το σκεπτικό της αποφάσεως περί παραπομπής, το ισπανικό δίκαιο προβλέπει μεν, στο άρθρο 33, παράγραφος 2, του νόμου περί εργαζομένων, την καταβολή των οφειλόμενων αποζημιώσεων λόγω λύσεως της σχέσεως εργασίας, μόνον, όμως, εφόσον αυτές έχουν επιδικαστεί στους εργαζομένους με δικαστική ή διοικητική απόφαση, λόγω της απολύσεως ή της λύσεως της συμβάσεως.

17 Το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι η εν λόγω διάταξη της εθνικής νομοθεσίας είναι αντίθετη στην κοινοτική αρχή της ισότητας, όπως αυτή καθιερώνεται με τη νομολογία του Δικαστηρίου, και, ιδίως, με τη σκέψη 30 της διατάξεως της 13ης Δεκεμβρίου 2005, C-177/05, Guerrero Pecino (Συλλογή 2005, σ. I-10887). Κατά τη νομολογία αυτή, αποζημίωση κατά την έννοια του άρθρου 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 80/987 θεωρείται και η αποζημίωση ανάλογης φύσεως που καθορίζεται στο πλαίσιο διαδικασίας δικαστικού συμβιβασμού.

18 Το εν λόγω δικαστήριο επισημαίνει ότι η οδηγία 2002/74 είχε ήδη τεθεί σε ισχύ όταν διαπιστώθηκε η αφερεγγυότητα της Camisas Leica, δηλαδή στις 5 Μαρτίου 2003. Διαπιστώνει ότι, αν και η προθεσμία μεταφοράς της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο έληξε στις 8 Οκτωβρίου 2005, ο Ισπανός νομοθέτης δεν μερίμνησε για την εν λόγω μεταφορά, διότι ήταν πεπεισμένος ότι η υφιστάμενη ισπανική νομοθεσία, που ίσχυε από τις 21 Δεκεμβρίου 1997, ήταν απολύτως συμβατή με την οδηγία.

19 Το αιτούν δικαστήριο καταλήγει ότι, ακριβώς επειδή η νομοθεσία αυτή ήταν ελλιπής, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι, στις 8 Οκτωβρίου 2005, το Βασίλειο της Ισπανίας είχε προσαρμόσει τη νομοθεσία του προς την οδηγία 2002/74.

20 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, ακόμη, ότι το Fogasa υποστήριξε ενώπιόν του, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι η J. Velasco Navarro δεν μπορεί να επικαλεστεί την οδηγία 2002/74 ούτε την ερμηνεία που δίδεται σε αυτή με την προπαρατεθείσα διάταξη Guerrero Pecino, διότι η δικαστική απόφαση περί προσωρινής αφερεγγυότητας της Camisas Leica, αν και μεταγενέστερη της ενάρξεως ισχύος της οδηγίας αυτής στις 8 Οκτωβρίου 2002, εκδόθηκε, σε κάθε περίπτωση, πριν από την ημερομηνία κατά την οποία τα κράτη μέλη όφειλαν να έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα για τη μεταφορά της στο εσωτερικό δίκαιο, δηλαδή πριν από τις 8 Οκτωβρίου 2005.

21 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Juzgado de lo Social Único de Algeciras αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Αν ο εθνικός δικαστής διαπιστώσει ότι στις 8 Οκτωβρίου 2005 η εθνική νομοθεσία ήταν ελλιπής και, επομένως, δεν είχε προσαρμοστεί στην οδηγία 2002/74 και στην ερμηνεία της από το ΔΕΚ (υπό το πρίσμα της κοινοτικής αρχής της ισότητας), όπως διατυπώθηκε με την [προπαρατεθείσα διάταξη Guerrero Pecino], πρέπει να θεωρηθεί ότι η οδηγία αυτή έχει άμεσο αποτέλεσμα έναντι του Fogasa, του κρατικού οργανισμού εγγυήσεως, από την επόμενη ημέρα, δηλαδή από τις 9 Οκτωβρίου 2005;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, μπορεί να έχει η οδηγία 2002/74 άμεσο αποτέλεσμα, δεδομένου ότι αυτό θα είναι ευνοϊκότερο για τον εργαζόμενο και δυσμενέστερο για το κράτος που δεν έχει συμμορφωθεί προς την οδηγία, και στην περίπτωση αφερεγγυότητας η οποία διαπιστώθηκε —κατόπιν δικαστικού συμβιβασμού που δεν προβλέπεται από την εν λόγω ελλιπή εθνική νομοθεσία— μεταξύ 8ης Οκτωβρίου 2002, ημερομηνίας ενάρξεως ισχύος της οδηγίας, στις, και 8ης Οκτωβρίου 2005, ημερομηνίας κατά την οποία το ισπανικό κράτος όφειλε να έχει θέσει σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για την εφαρμογή των προβλεπομένων στην ως άνω οδηγία;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

22 Με τα δύο ερωτήματά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 80/987 έχει άμεσο αποτέλεσμα ακόμη και αν δεν έχει ακόμη μεταφερθεί στην εσωτερική έννομη τάξη κράτους μέλους, και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, από ποια ημερομηνία είναι δυνατή η απευθείας επίκληση της διατάξεως αυτής κατά οργανισμού όπως το Fogasa. Δεδομένου ότι αμφότερα τα ερωτήματα αυτά αφορούν, κατ' ουσίαν, το αν η εν λόγω διάταξη παράγει άμεσο αποτέλεσμα μεταξύ της ενάρξεως ισχύος της και της λήξεως της προθεσμίας μεταφοράς της στο εσωτερικό δίκαιο, πρέπει να εξεταστούν από κοινού.

23 Το αιτούν δικαστήριο θέτει τα δύο αυτά ερωτήματα βάσει της προπαρατεθείσας διατάξεως Guerrero Pecino. Με τη διάταξη αυτή, το Δικαστήριο ερμήνευσε την οδηγία 80/987, κατόπιν αιτήσεως του ίδιου δικαστηρίου που υπέβαλε το προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση της κύριας δίκης και σχετικά με την ίδια περίπτωση αφερεγγυότητας, διευκρινίζοντας, όμως, με τη σκέψη 23 της εν λόγω διατάξεως, ότι η ερμηνεία αφορά μόνον την περίπτωση κατά την οποία η οδηγία 2002/74 είχε μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο την κρίσιμη ημερομηνία, πράγμα που όφειλε να εξακριβώσει το αιτούν δικαστήριο.

24 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, από το σκεπτικό της αποφάσεως περί παραπομπής προκύπτει ότι, κατά το αιτούν δικαστήριο, η οδηγία 2002/74 δεν είχε ακόμη μεταφερθεί στην εθνική έννομη τάξη όταν έληξε η σχετική προθεσμία, δηλαδή στις 8 Οκτωβρίου 2005 (βλ., σχετικά, απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2007, C-6/07, Επιτροπή κατά Ισπανίας, η οποία δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή).

Σχετικά με το άμεσο αποτέλεσμα του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 80/987

25 Με την επιφύλαξη της συνδρομής των προϋποθέσεων που πρέπει να πληρούνται προκειμένου να είναι δυνατή η επίκληση, ενώπιον εθνικού δικαστηρίου, διατάξεως

οδηγίας που δεν έχει ακόμη μεταφερθεί ή έχει μεταφερθεί εσφαλμένως στην εσωτερική έννομη τάξη (βλ. αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 2002, C-62/00, Marks & Spencer, Συλλογή 2002, σ. I-6325, σκέψη 25, καθώς και της 8ης Ιουνίου 2006, C-430/04, Feuerbestattungsverein Halle, Συλλογή 2006, σ. I-4999, σκέψεις 28 και 29), αποτελεί πάγια νομολογία ότι η οδηγία παράγει άμεσο αποτέλεσμα μόνο μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς της στην έννομη τάξη των κρατών μελών (αποφάσεις της 3ης Μαρτίου 1994, C-316/93, Vaneetveld, Συλλογή 1994, σ. I-763, σκέψη 16, καθώς και της 14ης Σεπτεμβρίου 2000, C-348/98, Mendes Ferreira και Delgado Correia Ferreira, Συλλογή 2000, σ. I-6711, σκέψη 33).

26 Εν προκειμένω, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2002/74, η προθεσμία μεταφοράς της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο έληξε στις 8 Οκτωβρίου 2005. Στο πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης, πρέπει να εξεταστεί αν είναι δυνατή η επίκληση του άμεσου αποτελέσματος της οδηγίας αυτής μετά την ημερομηνία αυτή σχετικά με περιστατικά που συνέβησαν πριν από αυτή. Συγκεκριμένα, η αφερεγγυότητα της Camisas Leica διαπιστώθηκε στις 5 Μαρτίου 2003, ήτοι πριν τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, και η ενάγουσα της κύριας δίκης εξακολούθησε, μετά την ημερομηνία αυτή, να αξιώνει από το Fogasa αποζημίωση λόγω απολύσεως συνεπεία της αφερεγγυότητας.

27 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου συνάγεται σχετικά (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 1992, C-156/91, Hansa Fleisch Ernst Mundt, Συλλογή 1992, σ. I-5567, σκέψη 20, και προπαρατεθείσα απόφαση Vaneetveld, σκέψη 18) ότι, αν ένα κράτος μέλος δεν έχει μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία 2002/74 εντός της ταχθείσας προθεσμίας, επίκληση του άμεσου αποτελέσματος της οδηγίας αυτής επιτρέπεται, από τις 8 Οκτωβρίου 2005, μόνο για αφερεγγυότητα που επήλθε μετά την ημερομηνία αυτή, πράγμα που δεν συμβαίνει στην υπόθεση της κύριας δίκης.

28 Παρατηρείται, συναφώς, ότι τα κράτη μέλη ήταν, βεβαίως, υποχρεωμένα να προσαρμόσουν τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας τους στην οδηγία 2002/74 πριν τις

8 Οκτωβρίου 2005, αλλά η υποχρέωση εξαντλούνταν, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας αυτής, με την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων μόνο σε περιπτώσεις όπου η αφερεγγυότητα επέρχεται πριν την έναρξη ισχύος τους.

29 Επομένως, οι διατάξεις της οδηγίας 2002/74 καταλαμβάνουν μόνον τις περιπτώσεις όπου η αφερεγγυότητα επήλθε είτε αφού η οδηγία τέθηκε σε εφαρμογή, ακόμη και πριν τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, είτε, σε περίπτωση που δεν έγινε η μεταφορά, μετά τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας.

30 Κατά συνέπεια, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, αν η οδηγία 2002/74 δεν είχε μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο στις 8 Οκτωβρίου 2005, δεν μπορεί, σε κάθε περίπτωση, να γίνει επίκληση του άμεσου αποτελέσματος του άρθρου 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 80/987, αν η αφερεγγυότητα επήλθε πριν από την ημερομηνία αυτή.

Σχετικά με την παραβίαση της αρχής της ισότητας

31 Αν και τα δύο υποβληθέντα στο Δικαστήριο ερωτήματα αφορούν, σύμφωνα με τη διατύπωσή τους, μόνον το άμεσο αποτέλεσμα του άρθρου 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 80/987, πρέπει να υπομνηστεί, αναφορικά με το διάστημα μεταξύ της ενάρξεως ισχύος της οδηγίας 2002/74 και της λήξεως της προθεσμίας μεταφοράς της στο εσωτερικό δίκαιο, ότι, οσάκις εθνική κανονιστική ρύθμιση υπεισέρχεται στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου, το Δικαστήριο, επιλαμβανόμενο προδικαστικώς, οφείλει να παρέχει όλα τα ερμηνευτικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου το εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει αν η κανονιστική αυτή ρύθμιση είναι συμβατή με τα

θεμελιώδη δικαιώματα των οποίων τον σεβασμό διασφαλίζει (βλ., σχετικά, αποφάσεις της 12ης Δεκεμβρίου 2002, C-442/00, Rodríguez Caballero, Συλλογή 2002, σ. I-11915, σκέψη 31, και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 10ης Απριλίου 2003, C-276/01, Steffensen, Συλλογή 2003, σ. I-3735, σκέψη 70).

32 Επομένως, ενώ τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια, στο πλαίσιο της οδηγίας 80/987, όπως έχει τροποποιηθεί με την οδηγία 2002/74, να μην προβλέπουν, στην εσωτερική έννομη τάξη, εγγύηση καταβολής των οφειλόμενων σε περίπτωση απολύσεως αποζημιώσεων, αφού το τροποποιημένο άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας αυτής όντως δεν προβλέπει τέτοια υποχρέωση, εντούτοις μια εθνική κανονιστική ρύθμιση που προβλέπει τέτοια εγγύηση εμπίπτει, από της ενάρξεως ισχύος της οδηγίας 2002/74, δηλαδή από τις 8 Οκτωβρίου 2002, στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου όσον αφορά την εφαρμογή της σε περιστατικά μεταγενέστερα της ενάρξεως ισχύος (βλ., σχετικά, απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2006, C-81/05, Cordero Alonso, Συλλογή 2006, σ. I-7569, σκέψεις 31 και 32). Κατά συνέπεια, μετά την ημερομηνία αυτή, η εν λόγω κανονιστική ρύθμιση πρέπει να είναι συμβατή με τις γενικές αρχές και τα θεμελιώδη δικαιώματα των οποίων τον σεβασμό διασφαλίζει το Δικαστήριο, περιλαμβανομένης, μεταξύ άλλων, της γενικής αρχής της ισότητας και της απαγορεύσεως των διακρίσεων (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Rodríguez Caballero, σκέψεις 31 και 32).

33 Υπενθυμίζεται ότι, σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη, το άρθρο 33, παράγραφος 2, του νόμου περί εργαζομένων καθιερώνει τέτοια εγγύηση καταβολής ορισμένων αποζημιώσεων λόγω απολύσεως ή λύσεως της συμβάσεως εργασίας, κατά τα οριζόμενα στον νόμο αυτό.

34 Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι, από της ενάρξεως ισχύος της οδηγίας 2002/74, η εν λόγω διάταξη εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 80/987 και, ως εκ τούτου, του κοινοτικού δικαίου. Επομένως, πρέπει, μετά την ημερομηνία αυτή, να είναι συμβατή με τις γενικές αρχές και τα θεμελιώδη δικαιώματα που αναγνωρίζει η κοινοτική έννομη τάξη (βλ., σχετικά, απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2006, C-81/05, Cordero Alonso, Συλλογή 2006, σ. I-7569, σκέψη 37).

35 Απόκειται, συνεπώς, στο εθνικό δικαστήριο να ερμηνεύσει την επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική κανονιστική ρύθμιση κατά τρόπο σύμφωνο με τις εν λόγω γενικές αρχές και τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως αυτά ερμηνεύονται από το Δικαστήριο, ιδίως δε με την αρχή της ισότητας (βλ., σχετικώς, προπαρατεθείσα διάταξη Guerrero Pecino, σκέψη 30, και προπαρατεθείσα απόφαση Cordero Alonso, σκέψη 38).

36 Σχετικά με την αρχή της ισότητας, η οποία επιβάλλει να μην αντιμετωπίζονται κατά διαφορετικό τρόπο παρόμοιες καταστάσεις, εκτός αν η διαφοροποίηση δικαιολογείται αντικειμενικώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει, σχετικά με την επίμαχη στην κύρια δίκη κανονιστική ρύθμιση, ότι οι παρανόμως απολυθέντες μισθωτοί βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση, όσον αφορά το δικαίωμα αποζημιώσεως σε περίπτωση μη επαναπροσλήψεως (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Rodríguez Caballero, σκέψη 33, και απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2004, C-520/03, Olaso Valero, Συλλογή 2004, σ. I-12065, σκέψεις 34 και 35).

37 Διαπιστώνοντας, στη συνέχεια της συλλογιστικής του, ότι ουδέν πειστικό επιχείρημα προβλήθηκε προς δικαιολόγηση της διαφορετικής μεταχειρίσεως μεταξύ των απαιτήσεων για αποζημιώσεις λόγω παράνομης απολύσεως που έχουν αναγνωριστεί με δικαστική ή διοικητική απόφαση και εκείνων που έχουν αναγνωριστεί στο πλαίσιο δικαστικού συμβιβασμού, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι κανονιστική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη παραβιάζει την αρχή της ισότητας, εφόσον ορίζει ότι, στη δεύτερη περίπτωση, οι απαιτήσεις για αποζημίωση δεν καλύπτονται από τον οργανισμό εγγυήσεως (βλ., σχετικά, προπαρατεθείσα απόφαση Olaso Valero, σκέψεις 36 και 37).

38 Επιπροσθέτως, ενώπιον μιας τέτοιας δυσμενούς διακρίσεως, η τήρηση της αρχής της ισότητας μπορεί να διασφαλιστεί μόνο με την παροχή, στα άτομα που τυγχάνουν δυσμενούς μεταχειρίσεως, των ιδίων πλεονεκτημάτων με εκείνα που παρέχονται στα άτομα της ευνοημένης κατηγορίας (προπαρατεθείσες αποφάσεις Rodríguez Caballero, σκέψη 42, και Cordero Alonso, σκέψη 45).

39 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι, οσάκις εθνική κανονιστική ρύθμιση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 80/987, όπως έχει τροποποιηθεί με την οδηγία 2002/47, τα εθνικά δικαστήρια υποχρεούνται, αν η αφερεγγυότητα επήλθε μεταξύ της ενάρξεως ισχύος της οδηγίας 2002/74 και της λήξεως της προθεσμίας μεταφοράς της στο εθνικό δίκαιο, να διασφαλίζουν την εφαρμογή της εν λόγω εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως κατά τρόπο σύμφωνο προς την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων, όπως αυτή αναγνωρίζεται στην κοινοτική έννομη τάξη.

Επί των δικαστικών εξόδων

40 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Αν η οδηγία 2002/74/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2002, για την τροποποίηση της οδηγίας 80/987/ΕΟΚ του Συμβουλίου, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών

μελών σχετικά με την προστασία των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη, δεν είχε μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο στις 8 Οκτωβρίου 2005, δεν μπορεί, σε κάθε περίπτωση, να γίνει επίκληση του άμεσου αποτελέσματος του άρθρου 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 80/987/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 1980, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την προστασία των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη, όπως έχει τροποποιηθεί με την οδηγία 2002/74, αν η αφερεγγυότητα επήλθε πριν από την ημερομηνία αυτή.

2) **Οσάκις εθνική κανονιστική ρύθμιση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 80/987, όπως έχει τροποποιηθεί με την οδηγία 2002/47, τα εθνικά δικαστήρια υποχρεούνται, αν η αφερεγγυότητα επήλθε μεταξύ της ενάρξεως ισχύος της οδηγίας 2002/74 και της λήξεως της προθεσμίας μεταφοράς της στο εθνικό δίκαιο, να διασφαλίζουν την εφαρμογή της εν λόγω εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως κατά τρόπο σύμφωνο προς την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων, όπως αυτή αναγνωρίζεται στην κοινοτική έννομη τάξη.**

(υπογραφές)